

ДИРЕКТИВА 2002/39/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 10 юни 2002 година

за изменение и допълнение на Директива 97/67/ЕО относно по-нататъшното отваряне на пощенските услуги в Общността за конкуренция

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаването на Европейската общност, и в частност член 47, параграф 2, член 55 и член 95,

като взеха предвид предложението на Комисията¹,

като взеха предвид становището на Икономическия и социален комитет²,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите³,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора⁴,

като имат предвид, че:

(1) В резолюцията си от 7 февруари 1994 г. за развитието на пощенските услуги в Общността⁵, Съветът определи като една от основните цели на политиката на Общността в областта на пощенските услуги съгласуването на по-нататъшната постепенна и контролирана либерализация на пазара на пощенски услуги с осигуряването на трайна гаранция за предоставянето на универсална услуга.

(2) Директива 97/67/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 1997 г. за общите правила за развитие на вътрешния пазар на пощенските услуги на Общността и подобряване качеството на услугата⁶ установи правна рамка за пощенския отрасъл на равнище на Общността, включваща мерки за гарантиране на предоставянето на универсална услуга, за определяне на максимални ограничения за пощенските услуги, които държавите-членки могат да запазват за своя универсален доставчик или доставчици с оглед поддържане на универсалната услуга, както и график за вземането на решения за по-нататъшното отваряне на пазара за конкуренция с цел създаване на единен пазар на пощенските услуги.

(3) Член 16 от Договора подчертава мястото, което услугите от общ икономически интерес заемат в общите ценности на Съюза, както и тяхната роля за насърчаване на социалното и териториалното единство. В него се посочва, че трябва да се следи тези услуги да се извършват въз основа на принципи и при условия, които да им позволяват да изпълняват своите задачи.

(4) В резолюциите на Европейския парламент от 14 януари 1999 г.⁷ и от 18 февруари 2000 г.⁸ за европейските пощенски услуги се изтъква икономическото и социалното значение на пощенските услуги и необходимостта от поддържане на високо качество на универсалната услуга.

(5) Мерките в тази област следва да се замислят така, че да се постигнат като цели и социалните задачи на Общността съгласно член 2 от Договора, а именно високо равнище на трудова заетост и социална защита.

¹ ОВ С 337 Е, 28.11.2000 г., с. 220 и ОВ С 180 Е, 26.06.2001 г., с. 291.

² ОВ С 116 Е, 20.04.2001 г., с. 99.

³ ОВ С 144, 16.05.2001 г., с. 20.

⁴ Становище на Европейския парламент от 14 декември 2000 г. (ОВ С 232, 17.08.2001 г., с. 287), Обща позиция на Съвета от 6 декември 2001 г. (ОВ С 110 Е, 07.05.2002 г., с. 37) и Решение на Европейския парламент от 13 март 2002 г. (все още не публикувано в Официален вестник). Решение на Съвета от 7 май 2002 г.

⁵ ОВ С 48, 16.02.1994 г., с. 3.

⁶ ОВ L 15, 21.01.1998 г., с. 14.

⁷ ОВ С 104, 14.04.1999 г., с. 134.

⁸ ОВ С 339, 29.11.2000 г., с. 297.

(6) Пощенската мрежа в селските райони, по-специално в планинските и в островните райони, играе съществена роля за интегрирането на предприятията в националната/глобалната икономика и за поддържането на единство от социална гледна точка и от гледна точка на трудовата заетост в селските планински и островни райони. Освен това, пощенските клонове в селските планински и островни райони могат да предоставят инфраструктурна мрежа от съществено значение, която да дава възможност за универсален достъп до новите телекомуникационни технологии.

(7) На заседанието си в Лисабон на 23 и 24 март 2000 г. Европейският съвет формулира в заключенията на председателството две решения за пощенските услуги, които изискват действия от страна на Комисията, Съвета и на държавите-членки съгласно съответните им правомощия. Изискваните действия са: първо, да се изработи до края на 2000 г. стратегия за премахване на пречките пред пощенските услуги и второ, да се ускори либерализацията в сфери като тази на пощенските услуги с оглед да се постигне поставената цел за напълно работещ пазар на тези услуги.

(8) Европейският съвет в Лисабон от март 2000 г. също прецени, че е от съществено значение, в рамките на вътрешния пазар и на икономика, основана на познанието, да се отчитат напълно разпоредбите на Договора относно услугите от общ икономически интерес и относно предприятията, на които е поверено осъществяването на тези услуги.

(9) Комисията започна цялостен и подробен преглед на пощенския отрасъл в Общността, като в частност възложи проучвания на икономическото, социалното и технологичното развитие в отрасъла, и проведе широк кръг от консултации със заинтересованите страни.

(10) Пощенският отрасъл в Общността изисква съвременна правна рамка, насочена по-специално към усъвършенстване на вътрешния пазар на пощенски услуги. Повишената конкурентноспособност следва да даде възможност за интегриране на пощенския отрасъл с алтернативни методи за комуникация и за подобряване на качеството на услугата, предоставяна на все по-взискателните потребители.

(11) Основната цел за гарантиране на трайното предоставяне на универсална услуга, отговаряща на стандарта за качество, определен от държавите-членки в съответствие с член 3 от Директива 97/67/ЕО, който да е еднакъв на територията на Общността, може да се постигне, ако в тази сфера се поддържа възможността за запазване на услуги и същевременно се гарантират условия за висока ефективност чрез достатъчна степен на свобода за предоставяне на услуги.

(12) Повишеното търсене в пощенския отрасъл, предвиждано в средносрочен план, би могло да спомогне за компенсиране на евентуалната загуба на пазарен дял от страна на доставчиците на универсална услуга в резултат на по-нататъшното отваряне на пазара и по такъв начин би представлявало допълнителна гаранция за универсалната услуга.

(13) Сред факторите, които водят до промяна, засягаща трудовата заетост в пощенския отрасъл, най-важни са технологичното развитие и пазарният натиск за по-висока ефективност; сред останалите фактори за промяна отварянето на пазара ще играе по-маловажна роля. Отварянето на пазара ще спомогне за увеличаване на общия размер на пазарите на пощенски услуги, а съкращенията на персонал сред доставчиците на универсална услуга, дължащи се на такива мерки (или на тяхното предвиждане), вероятно ще се компенсират от настъпилото в резултат на това нарастване на трудовата заетост сред частните оператори и новите участници на пазара.

(14) Целесъобразно е да се определи на равнище на Общността график за постепенно и контролирано отваряне на пазара за писма за конкуренцията, който да предостави на всички доставчици на универсалната услуга достатъчно време за осъществяване на необходимите допълнителни мерки за модернизация и реструктуриране с оглед да се гарантира дългосрочната им жизнеспособност при новите пазарни условия. Освен това е необходим подходящ период от време, който да даде възможност на държавите-членки да приспособят правните си системи към една по-отворена среда. Поради това е целесъобразно да се предвиди постепенен подход за по-нататъшно пазарно отваряне, състоящ се от междинни етапи, които да представляват значително, но контролирано отваряне на пазара, последвано от преглед и предложение, което в зависимост от случая да потвърди 2009 г. като дата за пълното

осъществяване на вътрешния пазар на пощенски услуги или да определи съответна алтернативна стъпка към осъществяването му в светлината на резултатите от прегледа.

(15) Целесъобразно е да се гарантира, че следващите етапи на отваряне на пазара ще бъдат едновременно съществени по своето естество и практически осъществими от държавите-членки, като същевременно се гарантира приемствеността на универсалната услуга.

(16) Общите намаления до 100 грама през 2003 г. и до 50 грама през 2006 г. на тегловната граница за услугите, които могат да се запазват за доставчиците на универсална услуга, в съчетание с пълното отваряне за конкуренция на изходящата международна поща, с евентуални изключения, доколкото това е необходимо за гарантиране на предоставянето на универсалната услуга, представляват сравнително прости и контролирани, но въпреки това съществени по-нататъшни етапи.

(17) В Общността пратките от обикновена кореспонденция с тегло от 50 до 350 грама представляват средно около 16% от общите приходи от пощенски услуги на доставчиците на универсалната услуга, от които 9% са пратки от обикновена кореспонденция с тегло от 100 до 350 грама, докато пратките от изходяща международна кореспонденция с тегло под границата от 50 грама представляват средно около 3% от общите приходи от пощенски услуги на доставчиците на универсалната услуга.

(18) Целесъобразни са ценови граници за услугите, които могат да бъдат запазени, равняващи се съответно на три пъти през 2003 г. и на два и половина пъти през 2006 г. от обществената тарифа за пратки от първа тегловна категория на най-бързата стандартна пощенска категория, в съчетание с тегловни граници съответно от 100 и от 50 грама.

(19) В повечето държави-членки пряката пощенска реклама вече представлява динамичен и разрастващ се пазар със съществени перспективи за растеж, докато в останалите държави-членки е налице значителен потенциал за растеж. Пряката пощенска реклама вече е широко отворена за конкуренция в шест държави-членки. Усъвършенстването на гъвкавостта на услугите и на ценообразуването в резултат на конкуренцията биха подобрили положението на пряката пощенска реклама спрямо алтернативните средства за комуникация, което на свой ред вероятно ще доведе до нови категории пощенски услуги като допълнителен непредвиден резултат и ще укрепи позициите на пощенската индустрия като цяло. Независимо от това, до степеня, необходима, за да се гарантира предоставянето на универсалната услуга, следва да се предвиди пряката пощенска реклама да бъде запазена в посочените по-горе тегловни и ценови граници.

(20) Изходящата международна поща представлява средно 3% от общите приходи от пощенски услуги. Отварянето на тази част от пазара във всички държави-членки, с необходимите изключения с оглед да се гарантира предоставянето на универсалната услуга, би позволило на различни пощенски оператори да събират, сортират и пренасят цялата изходяща международна поща.

(21) Отварянето за конкуренция на входящата международна поща би дало възможност за заобикаляне на границите от 100 грама през 2003 г. и от 50 грама през 2006 г. чрез пренасочване на изпращането на част от големи количества вътрешна поща, което ще има непредвидими ефекти. Установяването на произхода на кореспондентските пратки би могло да създаде допълнителни оперативни трудности. Тегловните граници от 100 и от 50 грама за обикновената международна входяща кореспонденция и за пряката пощенска реклама, както и за обикновената вътрешна кореспонденция, са практични, тъй като не създават опасност от заобикаляне нито по посочения по-горе начин, нито чрез изкуствено увеличаване на теглото на отделните пратки.

(22) Понастоящем определянето на график за по-нататъшните стъпки, насочени към пълното осъществяване на вътрешния пазар на пощенски услуги, е важно както за жизнеспособността на универсалната услуга в дългосрочен план, така и за по-нататъшното развитие на съвременни и ефективни пощенски служби.

(23) Целесъобразно е да продължи да се предоставя на държавите-членки възможността да запазват определени пощенски услуги за техния доставчик или доставчици на универсална услуга. Тези разпоредби ще позволят на доставчиците на универсалната услуга да завършат процеса на приспособяване на дейността и на човешките си ресурси към условията на по-голяма конкуренция, без да се нарушава финансовото им равновесие, и следователно без да се застрашава гарантираното предоставяне на универсалната услуга.

(24) Целесъобразно е да се определят нови тегловни и ценови граници и услугите, за които те ще се отнасят, както и да се предвиди допълнителен преглед и решение, което в зависимост от случая да потвърди 2009 г. като дата за пълното осъществяване на вътрешния пазар на пощенските услуги, или да определи съответна алтернативна стъпка към осъществяването му в светлината на резултатите от прегледа.

(25) Мерките, приети от държавите-членки, включително учредяването на компенсационен фонд, промяната в неговото функциониране, неговото използване или извършването на плащания от него могат да включват помощи, предоставени от държава-членка или чрез държавни ресурси под каквато и да е форма по смисъла на член 87, параграф 1 от Договора за създаването на Европейската общност, за което съгласно член 88, параграф 3 от същия договор се изисква предварително уведомяване на Комисията.

(26) Концепцията за лицензиране на конкуренти в сферата на универсалната услуга може да се съчетае с изисквания, задължаващи тези лицензополучатели да способстват за предоставянето на универсалната услуга.

(27) Директива 97/67/ЕО постановява държавите-членки да определят един или повече национални регулиращи органи за пощенския отрасъл, които да са юридически отделени и оперативно независими от пощенските оператори. Предвид динамиката на европейския пазар на пощенските услуги, следва да се признае и да се укрепи важната роля, която изпълняват националните регулиращи органи, по-специално по отношение на задачата за гарантиране спазването на запазените услуги, с изключение на държавите-членки, в които няма запазени услуги. Член 9 от Директива 97/67/ЕО позволява на държавите-членки да излизат извън рамките на целите на същата директива.

(28) Би било целесъобразно националните регулиращи органи да обвържат въвеждането на лицензи с изискването потребителите на услуги да разполагат с прозрачни, прости и евтими процедури за разглеждане на техните жалби, независимо дали те са свързани с услугите на доставчика или доставчиците на универсалната услуга или с услугите на оператори, притежаващи разрешителни, включително притежателите на индивидуални лицензи. Тези процедури следва да включват процедури за определяне на отговорността в случай на загуба или повреда на пощенските пратки.

(29) Доставчиците на универсалната услуга обикновено предоставят услуги, например на клиенти, които са предприятия, посредници, които обединяват пощенските пратки на различни клиенти, и експедитори на едро, като им дават възможност да влязат в пощенския поток на различни етапи и при различни условия в сравнение със стандартната пощенска услуга за писма. Поради това доставчиците на универсалната услуга следва да спазват принципите на прозрачност и недискриминация както в отношенията между третите страни, така и в отношенията между третите страни и доставчиците на универсалната услуга, които предоставят еквивалентни услуги. Тези услуги трябва да се предоставят и на частни клиенти, които ползват пощенски услуги при същите условия, предвид необходимостта от недискриминация при предоставянето на услуги.

(30) С цел информиране на Европейския парламент и на Съвета за развитието на вътрешния пазар на пощенските услуги, Комисията следва редовно да представя на тези институции доклади за прилагането на настоящата директива.

(31) Целесъобразно е датата на изтичане на действието на Директива 97/67/ЕО да се отложи за 31 декември 2008 г. Тази дата не следва да се отнася за процедурите за издаване на разрешения, установени в държавите-членки в съответствие с Директива 97/67/ЕО.

(32) Поради това следва да се внесат съответни изменения и допълнения в Директива 97/67/ЕО.

(33) Настоящата директива не нарушава прилагането на предвидените в Договора правила областта на конкуренцията и свободата за предоставяне на услуги, както по-специално е посочено в съобщението на Комисията за прилагането на правилата за конкуренцията в пощенския отрасъл и за оценката на определени държавни мерки във връзка с пощенските услуги⁹,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Директива 97/67/ЕО се изменя и допълва, както следва:

1. Член 7 се заменя със следния текст:

“Член 7

1. До степента, която е необходима, за да се гарантира поддържането на универсалната услуга, държавите-членки могат да продължават да запазват услуги за доставчик или доставчици на универсалната услуга. Тези услуги се ограничават до събирането, сортирането, пренасянето и доставянето на вътрешни пощенски пратки и входяща международна кореспонденция, чрез бърза или обикновена поща, в рамките на посочените по-долу тегловни и ценови граници. Границата за тегло е 100 грама, считано от 1 януари 2003 г., и 50 грама, считано от 1 януари 2006 г. Тези тегловни граници не се прилагат, считано от 1 януари 2003 г., ако цената е равна или е три пъти по-висока от обществената тарифа за пощенска пратка от първа тегловна категория на най-бързата пощенска категория, и, считано от 1 януари 2006 г., ако цената е равна или е два и половина пъти по-висока от въпросната тарифа.

В случай на безплатна пощенска услуга за слепи или за частично незрящи лица могат да се допускат изключения от границите за тегло и цени.

До степента, която е необходима, за да се гарантира предоставянето на универсалната услуга, пряката пощенска реклама може да остане запазена в рамките на същите граници за тегло и цени.

До степента, която е необходима, за да се гарантира предоставянето на универсалната услуга, например, когато определени сектори на пощенската дейност са вече либерализирани или поради специфичните особености на пощенските услуги на държава-членка, изходящата международна поща може да остане запазена в рамките на същите граници за тегло и цени.

2. Обмяната на документи не може да бъде запазена дейност.

3. Комисията ще направи перспективно проучване, в което ще даде оценка за последиците от пълното осъществяване на вътрешния пазар на пощенски услуги през 2009 г. върху универсалната услуга във всяка държава-членка. Въз основа на заключенията от проучването Комисията следва да представи на Европейския парламент и на Съвета до 31 декември 2006 г. доклад, придружен от предложение, което в зависимост от случая да потвърди 2009 г. като дата за пълното осъществяване на вътрешния пазар на пощенските услуги или да определи друга евентуална стъпка в светлината на заключенията от проучването.”;

2. В член 12 се добавят следните тирета:

“- когато доставчиците на универсалната услуга прилагат специални тарифи, например за услугите, предоставяни на предприятия, на експедитори на едро или на посредници, натоварени с групиране на пощата на различни клиенти, те са длъжни да спазват принципите на прозрачност и недискриминация както по отношение на тарифите, така и по отношение на свързаните с тях условия. Тарифите отчитат разходите, които се избягват в сравнение със

⁹ ОВ С 39, 06.02.1998 г., с. 2.

стандартната услуга, която обхваща пълната гама от предлагани услуги по събиране, пренасяне, сортиране и доставяне на индивидуални пощенски пратки, и заедно със свързаните с това условия се прилагат по един и същи начин както в отношенията между третите страни, така и в отношенията между третите страни и доставчиците на универсалната услуга, предоставящи еквивалентни услуги. Всички тези тарифи се предлагат и на частни клиенти, които ползват пощенски услуги при същите условия,

- забранява се прехвърлянето на субсидии за универсални услуги, които не са включени в запазения сектор, от приходите от услуги, които са включени в запазения сектор, освен ако то не е абсолютно необходимо за изпълнение на конкретните задължения за универсална услуга, наложени в конкурентната област; с изключение на държавите-членки, в които не съществуват запазени услуги, националните регулиращи органи приемат правила в тази насока и уведомяват за това Комисията.”;

3. В член 19, алинея първа и втора се заменят със следния текст:

“Държавите-членки следят за създаването на прозрачни, прости и евтини процедури за разглеждане на жалбите на потребителите, особено в случаи на загуба, кражба, повреда или несъответствие със стандартите за качество на услугата (включително процедури за определяне на отговорността в случаи, когато участват повече оператори).

Държавите-членки могат да предвидят този принцип да се прилага също за потребители на услуги, които:

- не са включени в универсалната услуга, определена в член 3, и
- са включени в универсалната услуга, определена в член 3, но не се предоставят от доставчика на универсалната услуга.

Държавите-членки приемат мерки, с които да гарантират, че процедурите, посочени в алинея първа, дават възможност за справедливо и бързо разрешаване на споровете, като при доказаност предвиждат система за възстановяване на суми и/или за обезщетение.”;

4. В член 22, алинея трета се заменя със следния текст:

“Националните регулиращи органи имат специалната задача да гарантират спазването на задълженията, произтичащи от настоящата директива, и да предвиждат, ако е необходимо, проверки и специални процедури, чрез които да се гарантира спазването на запазените услуги. Те могат също да бъдат натоварени със задачата да гарантират спазването на правилата за конкуренция в пощенския отрасъл.”

5. Член 23 се заменя със следния текст:

“Член 23

Без да се нарушават разпоредбите на член 7, на всеки две години, а първоначално най-късно до 31 декември 2004 г., Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад за прилагането на настоящата директива, включващ съответна информация за развитието в отрасъла, особено по отношение на икономическите, социалните и технологичните аспекти и аспектите на трудова заетост, както и за качеството на услугата. Към доклада се прилагат, ако е необходимо, предложения до Европейския парламент и до Съвета.”;

6. Член 27 се заменя със следния текст:

“Член 27

Срокът на действие на разпоредбите на настоящата директива, с изключение на член 26, изтича на 31 декември 2008 г., освен ако не бъде взето друго решение в съответствие с член 7, параграф 3. Тази дата не се отнася за процедурите за издаване на разрешения, описани в член 9.”

Член 2

1. Държавите-членки въвеждат в сила законите, подзаконовите и административните разпоредби, които са необходими за спазване на настоящата директива, най-късно до 31 декември 2002 г. Те незабавно уведомяват за това Комисията.

Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, последните съдържат позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им обнародване. Условието и редът на това позоваване се определят от държавите-членки.

2. Държавите-членки предоставят на Комисията текста на основните разпоредби от националното право, които те приемат по материята, уредена с настоящата директива.

Член 3

Настоящата директива влиза в сила в деня на публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейските общности*.

Член 4

Държавите-членки са адресати на настоящата директива.

Съставено в Люксембург на 10 юни 2002 година.

За Европейския парламент

Председател

П. КОКС

За Съвета

Председател

Ж. ПИКЕ И КАМПС